



LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS RELIGIJOS PAGRINDU TEIKIANT MAITINIMO PASLAUGAS LAISVĖS ATĖMIMO ĮSTAIGOJE TYRIMO

2017 m. rugpjūčio 28 Nr. (17)SN-120)SP-68

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. birželio 9 d. gautas Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos persiųstas I. S. (toliau – Pareiškėjas) skundas, 2017 m. birželio 15 d. gautas patikslintas skundas dėl Pareiškėjo galimo diskriminavimo dėl religijos (Pareiškėjas išpažįsta islamą) įkalinimo įstaigoje. Pareiškėjas nurodo, kad įkalinimo įstaiga jam neteikia maisto, atitinkančio islamą išpažįstančių asmenų poreikius (t. y. be kiaulienos). Įkalinimo įstaigos administracija siūlo Pareiškėjui maitintis tik vegetarams skirtu maistu, kas prieštarauja Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 173 str. 4 d. nuostatomis. Pasak Pareiškėjo, nėra teisės aktais patvirtinto valgiaraščio, atitinkančio islamo religiją išpažįstančių asmenų poreikius.

Taip pat Pareiškėjas teigia, kad reikalingus mėsos produktus jis perka įkalinimo įstaigos parduotuvėje, tačiau joje nėra kalakutienos gaminių, įvairesnių vištienos gaminių, kuriuose nebūtų kiaulienos. Pareiškėjas nurodo, kad Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo parduotuvėje siūlomi tik šešių rūšių rūkyti vištienos gaminiai, taip pat šioje prekybos įmonėje nėra galimybės įsigyti sausainių, meduolių, pyragaičių, tortų ir kt. produktų. Pareiškėjas rašo, kad yra atsisakęs įkalinimo įstaigos administracijos siūlomo maisto, todėl parduotuvės asortimentas jam yra labai aktualus.

Lygių galimybių kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 str. 2 d., 2017 m. birželio 7 d. raštu Nr. (17)SN-120)S-363 kreipėsi į Kalėjimų departamentą prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) bei Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimą (toliau – Lukiškių TI-K), pašydamas pateikti informaciją, kokį maisto racioną gauna ir pagal kokį valgiaraštį yra maitinami islamą išpažįstantys asmenys, atliekantys laisvės atėmimo bausmę Lukiškių TI-K, kurie dėl savo religinių įsitikinimų nevalo kiaulienos

produktų; kokiais teisės aktais remiantis yra sudaromas laisvės atėmimo bausmę atliekantiems islamą išpažįstantiems asmenims tiekiamo maisto racionas ir valgiaraščiai; kokios galimybės Lukiškių TI-K parduotuvėje įsigyti mėsos produktų be kiaulienos; kokie teisės aktai tai reglamentuoja; taip pat pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2017 m. birželio 22 d. gautas Kalėjimų departamento raštas Nr. 1S-2509 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodyta, jog suimtieji ir nuteistieji visuose tardymo izoliatoriuose, pataisos namuose ir kalėjime maitinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 14 „Dėl fiziologinių mitybos normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“ patvirtintomis mitybos normomis, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 253 „Dėl skiriamų maisto produktų vidutinių paros kiekių ir paros maitinimo išlaidų normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“, Kalėjimų departamento direktoriaus 2006 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 4/07-117 „Dėl asmenų, laikomų kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, maitinimo organizavimo taisyklių patvirtinimo“, Kalėjimų departamento direktoriaus 2014 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. V-138 „Dėl valgiaraščių asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtintais valgiaraščiais. Šiuo metu suimtieji ir nuteistieji maistą gauna pagal 16 valgiaraščių.

2017 m. gegužės 31 d. duomenimis, kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose buvo laikomi 99 užsieniečiai iš 20 pasaulio šalių. Taip pat rašoma, jog pasaulyje yra daug religijų, atsižvelgiant į kurių mokymą susiformavę skirtingi mitybos ypatumai. Sudaryti atskirus valgiaraščius bei gaminti maistą kiekvienos religinės bendruomenės nuteistiesiems nėra jokių galimybių, todėl jiems siūloma maitintis pagal vegetarinio maitinimo valgiaraščius. Maisto davinytis pagal vegetarinį valgiaraštį sudaromas iš daržovių, grūdinių kultūrų, žuvies; produktai yra aukščiausios arba pirmos rūšies. Maistui gaminti vartojamus produktus gali valgyti visų religinių bendruomenių ir bendrijų atstovai. Pagal patvirtintas mitybos normas dienos maisto davinio kaloringumas turi būti 2298 kcal., dienos baltymų kiekis turi sudaryti 72 gramų. Vegetarinio maitinimo dienos vidutinis maisto davinio kaloringumas yra 2416 kcal., iš jų – 73,87 g baltymų, taigi vegetarinio maisto davinio, nors jame ir nėra mėsos, kaloringumas didesnis 118 kcal., nei reikalaujama pagal teisės aktus, taip pat baltymų

tokiame davinyje yra 1,87 g daugiau, nei numatyta Vyriausybės patvirtintose fiziologinėse normose. Kalėjimų departamentas užtikrina, kad laisvės atėmimo ir kardomojo kalinimo įstaigose esantys asmenys būtų maitinami teisės aktų nustatyta tvarka, taip pat užtikrinama, kad visi nuteistieji ir suimtieji turėtų pasirinkimo galimybę ir patys nuspręstų, pagal kokį patvirtintą valgiaraštį jie būtų maitinami. Rašte teigiama, kad Lukiškių TI-K veikiančioje parduotuvėje mėsos gaminių, kuriuose nėra kiaulienos, asortimentas pakankamas, tai pat didelė žuvies konservų įvairovė.

Tarnyboje 2017 m. birželio 30 d. gautas Lukiškių TI-K 2017 m. birželio 22 d. raštas Nr. 9-7233, kuriame nurodoma, kad Lukiškių TI-K šiuo metu yra 11 islamą išpažįstančių asmenų, kurie pareiškė norą būti maitinami pagal valgiaraštį nedirbantiems vyrams (vegetarams). Rašte Nr. 9-7233 pateiktas paaiškinimas, kad Pareiškėjo atveju lygių galimybių principas nebuvo pažeistas, kadangi šis asmuo gali gauti subalansuotą ir atitinkantį fiziologines mitybos normas maitinimą pagal valgiaraštį nedirbantiems vyrams (vegetarams), kurio patiekalams gaminti nevirtojami kiaulienos gaminiai. Nuo 2017 m. liepos 1 d. Pareiškėjas turi papildomą galimybę pasirinkti valgiaraštį veganams. Kitokių valgiaraščių, kuriuose nebūtų patiekalų iš kiaulienos, teisės aktuose nenumatyta.

Tarnybos Teisės skyriaus patarėjai Audronei Daukšaitėi-Timpei telefonu 2017 m. rugpjūčio 11 d. susisiekius su Kalėjimų departamento administracijos atstovu, gauta informacija, jog Lukiškių TI-K nuteistiesiems ir suimtiesiems maistas ruošiamas pagal 16 skirtingų valgiaraščių. Islamą išpažįstantys asmenys jų pageidavimu dažniausiai maitinami pagal vegetarams skirtą valgiaraštį. Administracijos atstovas informavo, jog islamą išpažįstantys asmenys, dėl religinių įsitikinimų nevirtojantys kiaulienos, turi galimybę rinktis maisto produktus be kiaulienos, t. y. pagal vegetarams skirtą valgiaraštį, kurio patiekalų maistinis vertingumas ir juose esančių baltymų kiekis atitinka ir net viršija teisės aktais nustatytas mitybos normas. Administracijos atstovas teigė, kad Pareiškėjas pageidauja būti maitinamas kupranugario mėsa, avienu, jautiena, tačiau toks maistas pareikalautų itin didelių įstaigos finansinių išlaidų.

Tarnyboje 2017 m. rugpjūčio 18 d. iš Kalėjimų departamento elektroniniu paštu gauta informacija apie tai, jog, pagal turimus duomenis, Pareiškėjas yra pateikęs skundą Kauno apygardos administraciniam teismui (bylos Nr. I-3286-402/2016, proceso Nr. 3-62-3-00947-2016-3) dėl neturtinės žalos atlyginimo, kurioje atsakovas – Lietuvos valstybė, atstovaujama Kauno tardymo izoliatoriaus, trečiasis suinteresuotas asmuo – Kalėjimų departamentas. Šioje byloje nagrinėjamas galimos diskriminacijos religijos pagrindu teikiant maitinimą laisvės atėmimo įstaigoje (Kauno tardymo izoliatoriuje) klausimas. Kauno apygardos administracinis teismas Pareiškėjo skundą 2016 m. rugsėjo 27 d. sprendimu atmetė kaip nepagrįstą. Šis teismo sprendimas nėra įsiteisėjęs, jis apskūstas atskiruojų skundu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui (Vyriausiojo administracinio

teismo bylos Nr. A-2189-442/2017, proceso Nr. 3-62-3-00947-2016-3), kuris šioje byloje dar nėra priėmęs galutinio sprendimo.

Pareiškėjas su analogišku skundu taip yra kreipęsis į Vilniaus apygardos administracinę teisumą (bylos Nr. I-1824-789/2017, proceso Nr. 3-61-3-04844-2016-2) dėl žalos atlyginimo. Šioje byloje, kurioje atsakovas – Lietuvos valstybė, atstovaujama Vilniaus pataisos namų ir Kalėjimų departamento, Pareiškėjas žalos atsiradimą sieja su jo diskriminavimu religijos pagrindu teikiant maitinimą laisvės atėmimo įstaigoje – Vilniaus pataisos namuose. 2017 m. rugpjūčio 11 d. nutartimi Vilniaus apygardos administracinis teismas bylą Nr. I-1824-789/2017 sustabdė, konstatavęs, jog šioje administracinėje byloje Pareiškėjas iš esmės skundžiasi dėl tų pačių aplinkybių, dėl kurių yra priimtas Kauno apygardos administracinio teismo 2016 m. rugsėjo 27 d. sprendimas, šiuo metu apskūstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui (bylos Nr. A-2189-442/2017, proc. Nr. 3-62-3-00947-2016-3). Teismo vertinimu, minėtoje administracinėje byloje priimtas sprendimas turės įtakos administracinės bylos Nr. I-1824-789/2017 nagrinėjimui, todėl šią bylą sustabdė, kol įsiteisės galutinis teismo sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3286-402/2016.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu nustatyta informacija, jog Pareiškėjas yra kreipęsis su skundais į Kauno apygardos administracinę teisumą (bylos Nr. I-3286-402/2016, proceso Nr. 3-62-3-00947-2016-3) bei Vilniaus apygardos administracinę teisumą (bylos Nr. I-1824-789/2017, proceso Nr. 3-61-3-04844-2016-2) dėl jo galimo diskriminavimo religijos pagrindu teikiant maitinimą laisvės atėmimo įstaigose (atitinkamai Kauno tardymo izoliatoriuje bei Vilniaus pataisos namuose). Abu Pareiškėjo skundai yra nagrinėjami minėtuose teismuose, administracinės bylos nėra baigtos, galutiniai sprendimai nepriimti.

2. Pareiškėjas į lygių galimybių kontrolierių kreipėsi iš esmės tuo pačiu klausimu, t. y. dėl jo galimo diskriminavimo religijos pagrindu laisvės atėmimo įstaigoje teikiant maitinimą, kuris, Pareiškėjo teigimu, nėra pritaikytas islamo religiją išpažįstantiems asmenims. Pareiškėjas teigia, kad jaučiasi diskriminuojamas dėl religijos, musulmonams nuteistiesiems nėra sudarytas valgiaraštis, atitinkantis jų religinius įsitikinimus (t. y. be kiaulienos).

3. Suimtųjų ir nuteistųjų maitinimo tvarką laisvės atėmimo įstaigose reglamentuoja keletas teisės aktų. Vyriausybės 2002 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 14 „Dėl fiziologinių mitybos normų

asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“ patvirtintos suvartojamo maisto dienos energetinės vertės atskirų grupių asmenims, t. y. dirbantiems ir nedirbantiems vyrams, dirbančioms ir nedirbančioms moterims, nepilnamečiams asmenims, taip pat ligoniams, nėščioms moterims ir žindyvėms bei kūdikiams. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 253 „Dėl skiriamų maisto produktų vidutinių paros kiekių ir paros maitinimo išlaidų normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“ nustatyti skiriamų maisto produktų vidutiniai paros kiekiai dirbantiems bei nedirbantiems vyrams, dirbančioms bei nedirbančioms moterims, nėščioms, krūtimi maitinančioms moterims, nepilnamečiams asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ar laisvės atėmimo vietoje, taip pat asmenims, vežamiems iš kardomojo kalinimo ar laisvės atėmimo vietos. Kalėjimų departamento direktoriaus 2006 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 4/07-117 „Dėl asmenų, laikomų kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, maitinimo organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) nustatyta valgiaraščių kardomojo kalinimo bei laisvės atėmimo įstaigose sudarymo, maitinimo organizavimo tvarka. Kalėjimų departamento direktoriaus 2017 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. V-257 „Dėl valgiaraščių asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtinti valgiaraščiai nuteistiesiems bei suimtiesiems. Taigi valgiaraščiai atskiroms nuteistųjų grupėms yra sudaromi Kalėjimų departamento, kuriam pavaldžios visos Lietuvoje esančios laisvės atėmimo įstaigos, direktoriaus įsakymu ir yra vienodi visose įkalinimo įstaigose.

4. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, konstatuotina, jog Pareiškėjas, kuris šiuo metu atlieka laisvės atėmimo bausmę Lukiškių TI-K, į lygių galimybių kontrolierių kreipėsi su tapačiu skundu, kuris jau buvo (yra) nagrinėjimas teismuose. Pažymėtina, jog nors teismuose nagrinėjamos bylose bei Tarnyboje atsakovai yra skirtingos laisvės atėmimo įstaigos, t. y. Kauno tardymo izoliatorius, Vilniaus pataisos namai bei Lukiškių TI-K, tačiau maisto valgiaraštis yra bendras visoms įkalinimo įstaigoms, todėl, kaip konstatuota ir Vilniaus apygardos administracinio teismo 2017 m. rugpjūčio 11 d. nutartyje, Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės laikytinos analogiškomis su šiuo metu nagrinėjamosiomis teismuose.

5. Lygių galimybių įstatymo 29 str. 4 d. nustatyta, kad, jeigu skundo tyrimo metu išaiškėja šio įstatymo 27 str. 1 d nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas. Pagal Lygių galimybių įstatymo 27 str. 1 d. 4 p. nuostatas, lygių galimybių kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, jeigu skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas, yra nagrinėjamas arba pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme.

6. Atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės šiuo metu yra nagrinėjamos teismuose, tyrimas dėl Pareiškėjo galimo diskriminavimo religijos pagrindu, laisvės atėmimo įstaigoje teikiant jam maitinimo paslaugas, nutrauktinas.

7. Pažymėtina, jog Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos, vykdančios nacionalinę kankinimų prevenciją, vadovas Augustinas Normantas žmogaus teisių padėties įkalinimo įstaigose pakartotino patikrinimo 2016 m. rugsėjo 8 d. ataskaitoje Nr. 2015/1-99/3D (toliau vadinama – Ataskaita) kompetentingoms institucijoms pateikė rekomendacijas dėl nustatytų trūkumų taisymo. Ataskaitoje, be kita ko, rekomenduojama imtis priemonių, kad būtų užtikrintas visavertis (tiekiant įvairesnes sezonines daržoves, pvz., ne tik agurkus, bet ir pomidorus bei kt.) bei kuo labiau atitinkantis asmens religinius įsitikinimus (pavyzdžiui, numatyti ir vištienos patiekalus) maitinimas. BVK 173 str. 4 d. numatyta, kad Laisvės atėmimo bausmes atliekantys nuteistieji gauna maistą, kiek tai įmanoma, atitinkantį jų religinius įsitikinimus. Europos Žmogaus Teisių Teismas, nagrinėdamas pareiškėjų skundus dėl maitinimo, pažymėjo, kad sprendimas pritaikyti specialų religinius įsitikinimus atitinkantį maitinimą vienam kaliniui gali turėti finansinių padarinių pačiai laisvės atėmimo įstaigai ir taip pat netiesiogiai paveikti kitus kalinius, tačiau kiekvienu atveju turi būti vertinama, ar valstybė užtikrina teisingą pusiausvyrą tarp laisvės atėmimo vietos, kalinių interesų ir konkretaus asmens poreikių (Jakóbski v. Poland, bylos Nr. 18429/06, 50 p.). Šioje byloje pareiškėjas kreipėsi į įkalinimo įstaigą prašydamas maitinimo be mėsos (įkalinimo įstaigoje tuo metu nebuvo tiekiamas vegetarinis maistas). Teismas nurodė, kad įgyvendinant pareiškėjo prašymą nereikėjo nei ypatingo maisto gaminimo ir tiekimo būdo, nei specialių maisto produktų, todėl jo aprūpinimas vegetariniu maistu pagal prašymą nebūtų sutrikdęs įkalinimo įstaigos veiklos bei įtakojęs kitiems kaliniams tiekiamo maisto kokybės. Manytina, kad, į Kalėjimų departamento patvirtintus valgiaraščius įtraukus paukštienos patiekalų, kurių nereikia gaminti specialiu būdu (pagal religines tradicijas), nebūtų sutrikdyta įkalinimo įstaigų veikla ir tai neigiamai nepaveiktų kitiems kaliniams tiekiamo maisto kokybės. Todėl, siekiant užtikrinti ne tik nuteistųjų teisę nevirtoti mėsos, bet ir valgyti religijos arba tradicijų reikalavimus atitinkančius mėsos patiekalus, reikalinga į valgiaraštį įtraukti ir paukštienos gaminių.

8. Dėl skundo dalies dėl laisvės atėmimo vietos parduotuvės administracijos veiksmų, neužtikrinant Pareiškėjui sąlygų įsigyti norimų maisto produktų. Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnyje, kuriame nustatytos prekių pardavėjo pareigos, nėra įtvirtintas įpareigojimas užtikrinti vartotojo pageidaujamų prekių pasiūlą. Atkreiptinas dėmesys, jog, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 str. 2 d., draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį (nagrinėjamu atveju pirkimo–pardavimo), išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai arba savanoriškas

įsipareigojimas sudaryti sutartį. Taigi, Pareiškėjo skundo dalis dėl laisvės atėmimo vietos parduotuvės administracijos veiksmų nepriskirtina lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

9. Asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę įkalinimo įstaigose, teisė už savo lėšas įsigyti būtiniausių maisto produktų ir kitų prekių pataisos įstaigos parduotuvėje nustatyta BVK 85 str. 1 d. 1 p., 86 str. 1 d. 1 p., 92 str. Maisto produktų, būtiniausių reikmenų ir kitų daiktų, kurių nuteistieji gali įsigyti pataisos įstaigos parduotuvėje ir turėti pataisos įstaigoje, sąrašas nustatytas Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse (BVK 92 str. 4 d.). Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1R-172 patvirtintų Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 15 priede nurodytas nuteistiesiems leidžiamų įsigyti maisto produktų sąrašas, kurio 1.3 p. reglamentuota, kad tarp leidžiamų įsigyti produktų yra ir termiškai apdoroti, rūkyti, sūdyti mėsos gaminiai. Šios tvarkos 86 p. reglamentuota, jog tardymo izoliatoriaus direktorius privalo užtikrinti, kad kiekvienas suimtas galėtų įsigyti maisto produktų, būtiniausių reikmenų ir kitų daiktų parduotuvėse ne rečiau kaip kartą per savaitę.

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2014 m. sausio 2 d. nutartimi byloje Nr. A-146-1772-16, kurioje buvo nagrinėjamas pareiškėjo – nuteisto laisvės atėmimu asmens – pareiškimas, kuriuo jis prašė priteisti neturtinę žalą ir įpareigoti Marijampolės pataisos namus pardavinėti įkalinimo įstaigos parduotuvėje dirbtinį medų ir pasaldintą sutirštintą kondensuotą pieną, konstatavo, jog BVK 92 str. 1 d. numatyta nuteistųjų specialioji teisė įsigyti maisto produktų nėra absoliuti. Šio straipsnio 2 d. įstatymų leidėjas suteikė teisę Teisingumo ministerijai sudaryti pataisos įstaigose nuteistiesiems draudžiamų įsigyti maisto produktų sąrašą. Tarp BVK 142 str. 1 d. numatytų nuobaudų, kurios gali būti skiriamos laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems, numatytas uždraudimas pirkti maisto produktų iki vieno mėnesio. Kalėjimų departamento direktoriaus 2009 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. V-172 patvirtintose Laisvės atėmimo vietų parduotuvėse parduodamų maisto produktų ir būtiniausių reikmenų kainų kontrolės taisyklėse (toliau – ir Kainų kontrolės taisyklės) (1.3 p.) nustatytas Tardymo izoliatorių parduotuvėms privalomų maisto produktų asortimentas (1.1 p.), Tardymo izoliatorių parduotuvėms privalomų būtiniausių reikmenų asortimentas (1.2 p.); 2 p. rekomenduojama areštinių ir pataisos įstaigų vadovams užtikrinti šio įsakymo 1.1 ir 1.2 punkte pateiktus asortimentus vadovaujamosiose įstaigose veikiančiose parduotuvėse; 3.1 p. laisvės atėmimo vietų vadovai įpareigojami užtikrinti šio įsakymo įvykdymą. Įsakymo Nr. V-172 3.1 p. nustatytas įpareigojimas pataisos įstaigų direktoriams užtikrinti šio įsakymo vykdymą aiškintinas kaip įpareigojimas užtikrinti šio įsakymo 1.3 punktu patvirtintų Kainų kontrolės taisyklių vykdymą, o dėl 1.1 ir 1.2 p. yra pateikta rekomendacija (Įsakymo 2 p.). Taigi, Įsakymo Nr. V-172 1.1 p. patvirtintas teisės aktas – Tardymo izoliatorių parduotuvėms privalomų maisto produktų asortimentas – pataisos

įstaigų vadovams yra rekomendacinio pobūdžio teisės aktas. Pataisos įstaigų administracija šias nuostatas įgyvendina teisės aktų nustatyta tvarka skelbdama viešus konkursus dėl patikėjimo teise valdomo turto nuomos parduotuvių nuteistiesiems (suintiesiems) veiklai. Įsakymu Nr. V-172 patvirtintas maisto produktų asortimentas, tačiau jame nenumatyta atitinkamos laisvės atėmimo įstaigos, kurioje veikia parduotuvė, administracijai pareiga užtikrinti, kad jos teritorijoje veikiančiose parduotuvėse būtų konkrečių rūšių ir savybių maisto produktų. Atsižvelgiant į minėtos redakcijos teisės aktu nustatytą teisinį reguliavimą, laikytina, jog įstaigos administracija užtikrina maisto produktų asortimento nuostatas, jei veikiančioje parduotuvėje yra produktų, kurie patenka į maisto produktų grupes, nurodytas maisto produktų asortimento 1–11 p.

11. Iš Pareiškėjo pateikto Lukiškių TI-K teritorijoje veikiančios UAB „Lobby-Baltic“ parduotuvės kainoraščio nustatyta, jog parduotuvėje prekiaujama termiškai apdorotais, rūkytais kaulienos, vištienos gaminiais, dešra, t. y. prekiaujama Įsakymu Nr. V-172 patvirtinto Asortimento 4 punkte nurodytais (šaltai rūkyta mėsa, dešra, skilandis, lašiniai) grupės produktais, tarp jų ir vištienos gaminiais, kurie, kaip rašo ir pats Pareiškėjas, vartojami ir islamą išpažįstančių asmenų. Atsižvelgiant į nurodytą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką bei teisinį reguliavimą, konstatuotina, jog nėra pagrindo nustatyti diskriminacinio pobūdžio laisvės atėmimo vietos administracijos veiksmų, jei sudarant sąlygas Pareiškėjui apsipirkti laisvės atėmimo vietos parduotuvėje. Nagrinėjamu atveju nebuvo nustatyta, jog laisvės atėmimo vietoje prekiaujanti UAB „Lobby Baltic“ būtų atsisakiusi parduoti konkrečias prekes Pareiškėjui, lyginant su kito tikėjimo nuteistaisiais, arba už jas pareikalavusi sumokėti skirtingą kainą (Lygių galimybių įstatymo 8 str.). Tuo atveju, kai skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai, lygių galimybių kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą (Lygių galimybių įstatymo 27 str. 1 d. 3 p.).

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str., 27 str. 1 d. 3 p., 4 p., 29 str. 4 d.,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl Pareiškėjo galimo diskriminavimo religijos pagrindu laisvės atėmimo įstaigoje teikiant maitinimo paslaugas nutraukti.
2. Skundo dalį dėl įkalinimo įstaigos parduotuvės asortimento atsisakyti nagrinėti.

3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo bei Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos vadovus.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierius,
laikinais pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių

Raimondas Šukys